

Begrundelse

Der er netop anlagt sag ved den europæiske menneskerettighedsdomstol om, hvorvidt Danmarks langvarige brug af isolationsfængsling over for svømmeren Peter Rohde er i strid med menneskerettighedskonventionens art. 3. Det har flere gange været kritiseret, at Danmark anvender isolation for hyppigt og for længe, senest i radioprogrammet »Lige lovligt« P1 den 6. maj 2004, med fokus på de 51 isolationsfængslede fra det såkaldte Pusherstreet.

Svar (19/5 04)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Indledningsvis vil jeg gerne understrege, at de danske regler om varetægtsfængsling i isolation efter min opfattelse er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3, som forbyder tortur og anden nedværdigende eller umenneskelig behandling eller straf. Det gælder både de nugældende regler og de regler, som var gældende på det tidspunkt, hvor Peter Rohde – som spørgeren blandt andet henviser til i begrundelsen for spørgsmålet – sad varetægtsfængslet i isolation.

Jeg kan nærmere oplyse, at anvendelse af varetægtsfængsling i isolation i en årrække har været genstand for drøftelser både i Danmark og på internationalt plan, og at de danske regler blev ændret væsentligt i maj 2000.

Reglerne om isolationsfængsling blev således ændret ved lov nr. 428 af 31. maj 2000 på baggrund af Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1358/1998 om varetægtsfængsling i isolation. Ændringen trådte i kraft den 1. juli 2000.

Formålet med ændringen var at opnå en væsentlig begrænsning i anvendelsen og varigheden af isolation, og ændringen indebar bl.a. en præcisering og skærpelse af betingelserne for iværksættelse og opretholdelse af isolation, jf. retsplejelovens § 770 a og § 770 b, og krav om mere konkret begrundede anmodninger og kendelser om isolation, herunder også i de tilfælde, hvor sigtede er indforstået med forlængelsen.

For så vidt angår tidsbegrænsninger for isolationsfængsling medførte ændringerne bl.a. en ufravigelig overgrænse for isolation på 4 uger, når der er rejst sigtelse for en lovovertrædelse, der efter loven ikke kan medføre fængsel i 4 år, jf. § 770 c. Endvidere blev der i samme bestemmelse indført en ufravigelig overgrænse for iso-

lation på 8 uger, når der er rejst sigtelse for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 4 år eller derover, men ikke fængsel i 6 år, og en overgrænse for isolation på 3 måneder, når der er rejst sigtelse for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover. I de sidstnævnte tilfælde har retten en meget snæver adgang til undtagelsesvis at tillade, at isolation udstrækkes ud over 3 måneder, hvis afgørende hensyn til strafforfølgningen gør fortsat isolation påkrævet, uanset den tid arrestanten hidtil har været isoleret, jf. § 770 c, stk. 3.

Der blev endvidere indført særlige regler for arrestanter under 18 år, herunder en ufravigelig overgrænse for isolation på 8 uger, uanset kriminalitetens art.

Ud over de tidsmæssige begrænsninger blev der indført udvidet adgang til mundtlig behandling af kæremål, jf. § 770 e, og udvidet adgang til at afhøre sigtede og vidner i retten forud for domsforhandlingen med henblik på at kunne ophæve isolationen efter en sådan bevissikring, jf. § 747.

Ved iværksættelse af isolation må den første frist for indgrebs længde ikke overstige 2 uger, jf. § 770 d, stk. 2, og fristen kan efterfølgende forlænges med højst 4 uger ad gangen. Hvis arrestanten er under 18 år, kan fristen dog kun forlænges med højst 2 uger ad gangen. Retten har altid mulighed for at fastsætte en kortere frist, og politiet har pligt til at ophæve isolationen, når betingelserne herfor ikke længere er til stede, ligesom forsvareren altid har adgang til at anmode om et retsmøde med henblik på ophævelse af isolationen, hvis der foreligger nye oplysninger om sagen eller om sigtedes tilstand.

Justitsministeriet har i januar 2001 anmodet Strafferetsplejeudvalget om at foretage en evaluering af de nye regler om varetægtsfængsling i isolation. Strafferetsplejeudvalgets udtalelse skal foreligge inden udgangen af 2005. Rigsadvokaten har til brug herfor iværksat en løbende statistikindsamling, og frem til Strafferetsplejeudvalgets udtalelse foreligger, modtager Justitsministeriet én gang årligt oplysninger fra Rigsadvokaten om udviklingen på området og orienterer Folketingets Retsudvalg herom.

Spørgeren henviser i begrundelsen for spørgsmålet bl.a. til, at der netop er anlagt sag ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om, hvorvidt brugen af isolationsfængsling over for svømmeren Peter Rohde er i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 3 om